

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet
li.remissvar@regeringskansliet.se

**Angående remiss av slutbetänkandet En moderniserad fiskelagstiftning SOU
2025:89, diarienummer LI2025/01477**

Havs- och Kustfiskarnas PO (HKPO) lämnar härmed följande synpunkter.

1 kap. Inledande bestämmelser - §1

Lagens syfte som anges är främst att, säkerställa ett miljömässigt hållbart fiske som förvaltas på ett sådant sätt att nytta kan uppnås ur ett ekonomiskt, socialt och sysselsättningsperspektiv, samt bidrar till att trygga livsmedelsförsörjningen.

Vi instämmer helt med angivet syfte med den moderniserade fiskelagen. Det är av utomordentligt stor vikt för lagen i sin helhet, och i synnerhet som grundläggande för berörda myndigheters förvaltning av svenska fiskeresurser. Skrivningen ansluter också väl till målsättningar så som de uttrycks i den gemensamma fiskeripolitiken.

De här målen, framför allt att trygga livsmedelsförsörjningen, vill vi se en tydligare återspeglning av i den moderniserade fiskelagen. Vi är väl medvetna om att den hittillsvarande fiskförvaltning i Havs- och vattenmyndigheten (HaV) regi inte tar hänsyn till huruvida fisk används till humankonsumtion eller ej. Ett märkligt förhållningssätt kan tyckas, men så är faktiskt fallet. Det som anförs från myndigheten är enligt oss svaga argument som att HaV bidrar genom god förvaltning av bestånden (mer fisk) och avsättning till kustkvoter som i huvudsak går till human konsumtion. Till myndighetens försvar ska tilläggas att den saknar tydligt mandat i frågan.

Dagens förvaltning anser vi således är helt otillräcklig när det kommer till att uppnå målen i livsmedelsstrategin 2.0 om att öka vår försörjningsgrad av livsmedel och stärka vår framtida beredskap. För detta krävs det helt andra ambitioner än att Jordbruksverket har ett främjandeuppdrag vad gäller fiskerinäringen, men saknar verktyg till att göra skillnad. Det är ändå vad Havs- och vattenmyndigheten företar sig vad gäller licenser, tillståndsgivning, fördelning av fiskemöjligheter, redskap osv, som avgör för utvecklingen i de olika segmenten.

För att lyckas med målen i Livsmedelsstrategin 2.0 måste nuvarande förvaltning av den svenska fiskeresursen radikalt ändra inriktning. Vi behöver lämna den nuvarande koncentrationen av fiskemöjligheter, både vad gäller arter och båtår. Sedan länge åtgärder som begränsat och stadigt minskat på de regionala fiskena, och har befrämjat uppkomsten av allt större fartyg, byggda för att bedriva ett storskaligt fiske över stora havsområden.

För det regionala, kustnära fisket har således förvaltningen inneburit ett fiske av ett fåtal arter. Något som gjort näringen alltmer sårbar och som starkt har medverkat till att den mindre och medelstora flottan avsevärt har minskat. Vad som krävs är en ny förvaltningsplan och system som på sikt har förmåga till att stärka och återskapa de regionala fiskena. Vi behöver återgå till ett mer differentierat, flexibelt fiske, givetvis inom kvotsystemet, till ett mer traditionellt fiske och fångster av fisk som förekommer i regionen. Bort från ett system där fisket bedrivs koncentrerat och fångsten många gånger landas utanför Sverige.

Att få till en ny inriktning av förvaltningen är också en god förvaltning på andra sätt, innebärande ett mer verklighetsanpassat, ekosystembaserat fiske som förmår klarar landningsskyldigheten på ett betydligt bättre sätt än idag, och därmed till ett hållbart fiske.

I dag avgör tillgången på fisk om en licens första gången alls kan beviljas av Havs- och vattenmyndigheten. Eftersom kvoterna på fisk ansamlas hos allt färre båtar saknas därför ofta en möjlig ingång i fisket. Ett hinder som behöver lösas med regionala grundtilldelningar av viktiga fiskarter.

Det storskaliga pelagiska fisket är långtifrån en bästa lösning även om segmentet är viktigt i arbetet med att öka den marina matproduktionen. Merparten av fångsterna i Östersjön är olämplig som livsmedel idag, då strömmingen är alltför småfallen. I Västerhavet är förutsättningarna därvidlag bättre, men i båda havsområdena är problemet detsamma vad gäller fartygens storlek i förhållande till svenska hamnar. Även om enstaka hamnar skulle kunna byggas ut för att klara landningarna, krävs sannolikt en balanserad tillförsel, i princip dagligdags, av råvara i väl avvägda mängder för att kunna nå en långsiktig lönsamhet. Ett fåtal stora pelagiska fartyg med behov för storskaliga fångster och tillgång till 1-2 landningshamnar är heller ingen bra kombination, ens om fred råder.

Vi menar att den mest robusta matproduktionen från havet som också kan fungera i krigstid, uppnås allra bäst genom att stärka, utveckla och återskapa ett regionalt och ett kustnära flexibelt fiske med mindre och medelstora båtar, vilket också underlättar för en närmare matdistribution till befolkningen.

11.10 Överlåtbara fiskerättigheter

Utredningens förslag är att lag och förordning i huvudsak överförs oförändrade till den moderniserade fiskelagen och fiskeförordningen. Utredningen anser att vissa frågor bör utredas vidare, bland annat krav på att viss del av fångsten ska landas i Sverige.

Nuvarande lag om överlåtbara fiskerättigheter i pelagiskt fiske har dessvärre möjliggjort för en utveckling mot koncentration av fiskerättigheter till ett fåtal aktörer, och till färre men allt större fartyg, vilket i sin tur medfört ett minskat fiske för human konsumtion till förmån för ett storskaligt foderfiske.

Havs- och vattenmyndigheten har 2024 föreslagit att ett system med överlåtbara fiskerättigheter också ska införas för det demersala fisket.

Vi anser att nuvarande lagstiftning om överlåtbara fiskerättigheter inte i ska vara möjlig att använda i den moderniserade fiskelagen för att införa ett demersalt system med fiskerättigheter, även om så kanske inte är avsikten idag. Lagstiftningen bör därför avgränsas till nu gällande pelagiska arter. Vidare föreslår vi att det fastslås i

lagen att nuvarande två pelagiska regionala kvoter i Östersjön först och främst ska nyttjas av regionala fiskefartyg samt till nya fiskelicenser regionalt.

Ett eventuellt framtida, demersalt system med fiskerättigheter kommer att fodra en gedigen lagstiftning som kan förhindra oönskade effekter som skulle kunna driva på den pågående nedmonteringen av regionalt fiske. Tvärtom behöver den nya lagen stödja en återkomst av regionala, kustnära fisken, befrämja nyrekrytering och en robust marin livsmedelskedja längs våra kuster. samt avsättning till regionala bifångstkvoter och regionala kvoter.

Träslövsläge 2026-01-05

Havs- och Kustfiskarnas Producentorganisation

Tommy Lang
Ordförande

Havs- och Kustfiskarna PO
Norrbottnens Kustfiskares PO
PO Kustfiskarna Bottenhavet
Sveriges Yrkesfiskares Ek För

sryf.se